

HƯỚNG DẪN LẬP KẾ HOẠCH QUẢN LÝ, ĐIỀU TRỊ BỆNH KHÔNG LÂY NHIỄM TẠI TRẠM Y TẾ XÃ

TS. Khương Anh Tuấn
Hải Phòng, 17/10/2022

Financed by European Union
H2020 Project 825026
SC1-BHC-16-2018
DG Research and Innovation
European Commission

Nội dung

1. Mục đích và yêu cầu
2. Các bước lập kế hoạch quản lý bệnh không lây nhiễm tại TYTX
3. Trao đổi và giải đáp thắc mắc

• Mục đích:

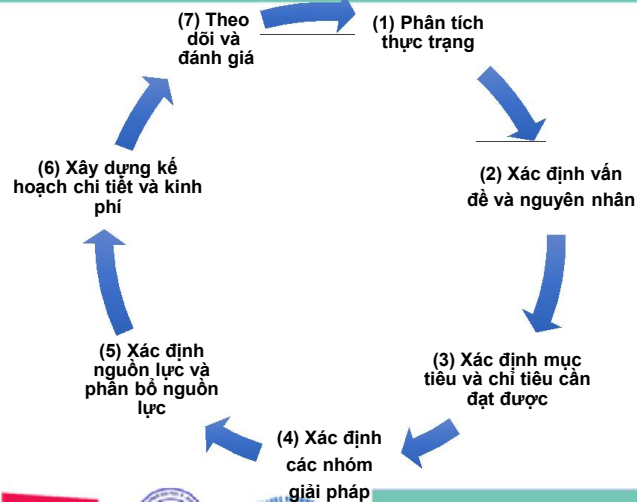
- Giúp các cán bộ quản lý TYTX xây dựng được kế hoạch quản lý bệnh KLN của TYTX
- Giới thiệu một số chỉ số và hướng dẫn cách thu thập số liệu để theo dõi, giám sát quản lý bệnh KLN tại TYTX

• Yêu cầu:

- Nắm được nguyên tắc và các bước cơ bản trong xây dựng kế hoạch và ứng dụng trong quản lý bệnh KLN tại TYTX
- Xác định và biết cách sử dụng được các thông tin, chỉ số cần thiết để xây dựng kế hoạch, giám sát và đánh giá việc thực hiện kế hoạch quản lý bệnh KLN tại TYTX

KHUNG NGUYÊN TẮC LẬP KẾ HOẠCH Y TẾ

LẬP KẾ HOẠCH QUẢN LÝ BỆNH KHÔNG LÂY NHIỄM TẠI TYTX

Các nội dung quản lý bệnh KLN

- 1) Xác định và quản lý đối tượng nguy cơ (XĐ nhóm đối tượng, sàng lọc, lập hồ sơ, kế hoạch quản lý)
- 2) Phát hiện sớm bệnh
- 3) Tư vấn thực hiện lối sống lành mạnh
- 4) Theo dõi và kiểm soát huyết áp/mức đường huyết
- 5) Dùng thuốc và tuân thủ điều trị

Lối sống lành mạnh

Dùng thuốc

Ăn uống lành mạnh

Vận động thể lực

Dùng thuốc hoặc insulin định kỳ

PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG

- 1) Rà soát các thông tin sẵn có về bệnh KLN trên địa bàn của TYTX
 - **Số liệu nào?**
 - ✓ Nhóm tuổi thuộc diện nguy cơ (>40 tuổi theo QĐ Số: 3756/2018/QĐ-BYT) phân bố của nhóm đối tượng đó theo từng thôn/bản.
 - ✓ Số bệnh nhân được chẩn đoán bệnh ĐTD, THA; số được phát hiện mắc mới trong năm?
 - ✓ Số b/n được lập danh sách quản lý tại TYTX, được điều trị tại TYTX (bao gồm cả số b/n hiện đang được điều trị ở tuyến huyện và cơ sở y tế khác?
 - **Nguồn số liệu:**
 - ✓ Hồ sơ quản lý lý bệnh KLN sẵn có tại TYTX
 - ✓ Sổ KCB tại TYTX
 - ✓ Báo cáo/thông báo số liệu từ cơ sở YT tuyến trên
 - ✓ Các khảo sát khác của địa phương....

HelpAge International

PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG

Các thông tin cần thiết khác:

- **Nhân lực:** Số lượng cán bộ y tế trạm, nhân viên YTTB, cán bộ chuyên trách, cộng tác viên...
- **Thuốc:** sự sẵn có của nhóm thuốc và loại thuốc cho mỗi nhóm THA, ĐTD và số lượng thuốc thiếu theo nhu cầu (căn cứ theo TT39)
- **TTB y tế** cần thiết: máy đo HA, cân, thước, máy đo đường huyết mao mạch, que test
- **Kinh phí** cho hoạt động: Tổng kinh phí cho hoạt động quản lý THA, ĐTD (lập hồ sơ, sàng lọc đối tượng nguy cơ tại cộng đồng, phát hiện ca bệnh, truyền thông, tư vấn); xác định kinh phí bị thiếu hụt so với yêu cầu
- **Chỉ tiêu** chuyên môn được giao trong quản lý, điều trị bệnh KLN
- **Các hoạt động thuộc 5 nội dung quản lý bệnh KLN đã được TYTX triển khai thực hiện và những bất cập khó khăn:**
 - Xác định và quản lý đối tượng nguy cơ (XĐ nhóm đối tượng, sàng lọc, lập hồ sơ, kế hoạch quản lý)
 - Phát hiện sớm bệnh: chẩn đoán, rà soát cập nhật đối tượng
 - Tư vấn thực hiện lối sống lành mạnh
 - Theo dõi và kiểm soát huyết áp/mức đường huyết
 - Dùng thuốc và tuân thủ điều trị

Internacional

PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG

2) Xác định các nguyên nhân của những bất cập/thiếu hụt

- ❖ **Lưu ý:** cần xác định mức độ thay đổi các chỉ số theo từng năm
 - Thay đổi về số lượng và phân bố của nhóm đối tượng nguy cơ
 - Thay đổi về số người mắc bệnh THA, ĐTD và mức độ mắc bệnh ở các mức độ khác nhau
 - Thay đổi trong tiếp cận và sử dụng dịch vụ y tế của người mắc bệnh THA, ĐTD
 - Thay đổi về thuốc, TTB, nhân lực, kinh phí
 - Thay đổi của chính sách và các quy định có liên quan
- ❖ **Tìm hiểu phân tích nguyên nhân**
 - Thiếu thuốc
 - Thiếu TTB
 - Không đủ nhân lực/năng lực cán bộ hạn chế, biến động nhân lực
 - Hiểu biết của bệnh nhân về tính sẵn có của dịch vụ tại TYTX...
 - Sự chia sẻ thông tin giữa các tuyến

HelpAge
Internacional

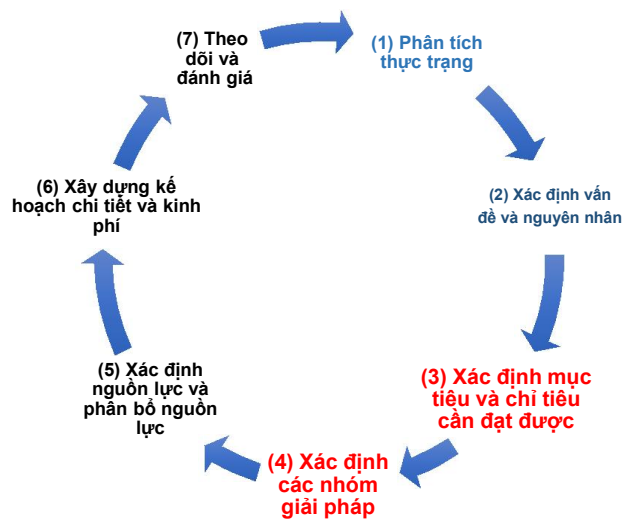
XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ VÀ NGUYÊN NHÂN

Nội dung	Tình trạng thực tế	Nguyên nhân chính
1. Theo dõi và kiểm soát huyết áp/mức đường huyết định kỳ cho BN THA/ĐTĐ	Chủ yếu mới chỉ theo dõi HA/đường huyết định kỳ cho nhóm bệnh nhân điều trị tại TYTX (khi BN đến TYT xã khám và nhận thuốc) Chưa thực hiện việc hướng dẫn bệnh nhân tự theo dõi HA định kỳ tại nhà	Chưa chú trọng đến hoạt động này nên chưa đưa vào kế hoạch hoạt động chung để phân công nhiệm vụ cụ thể cho NVYT thôn bản/cộng tác viên... NVYT thôn bản chưa được tập huấn về cách theo dõi HA/đường huyết của BN THA/ĐTĐ Thiếu TTB: máy đo HA, đo đường huyết mao mạch
2. Đảm bảo cung ứng thuốc đầy đủ và định kỳ	Không đủ loại thuốc, nhóm thuốc THA/ĐTĐ theo quy định của TT39 Thiếu thuốc về số lượng so với nhu cầu sử dụng (yêu cầu BN phải sử dụng thuốc hàng ngày)	Việc dự trữ thuốc không sát với nhu cầu thực tế (số b/n, mức độ bệnh) Năng lực cán bộ lập dự trữ thuốc hạn chế Bất cập trong đầu thầu thuốc Cung ứng thuốc từ bệnh viện không đủ theo số lượng thuốc dự trữ

XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ VÀ NGUYÊN NHÂN

Nội dung	Tình trạng thực tế	Nguyên nhân chính
3. Tư vấn thực hiện lối sống lành mạnh	Chưa chú trọng việc hướng dẫn bệnh nhân tuân thủ thực hiện lối sống lành mạnh kết hợp với dung thuốc	Chưa chú trọng đến hoạt động này nên việc tư vấn cho bệnh nhân còn hạn chế Thiếu tài liệu hướng dẫn
4. Theo dõi dùng thuốc và tuân thủ điều trị của bệnh nhân	Chưa thực hiện các biện pháp theo dõi tuân thủ dùng thuốc của BN bị THA	Chưa chú trọng tới nội dung này nên chưa xác định phương thức theo dõi, kiểm soát việc dung thuốc của bệnh nhân, vì vậy được đưa vào kế hoạch hoạt động chung Thiếu tài liệu, công cụ (thông tin), năng lực YTTB v.v...

HelpAge
International

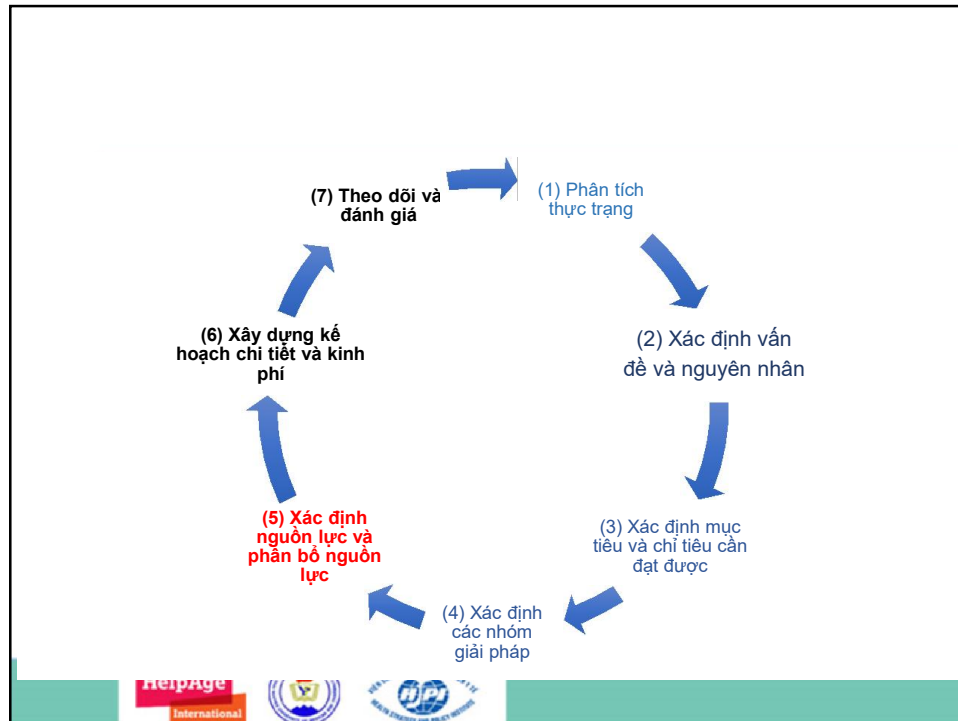

HelpAge
International

XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU VÀ GIẢI PHÁP CỤ THỂ		
Nội dung	Mục tiêu	Giải pháp và nội dung hoạt động
1. Theo dõi và kiểm soát huyết áp/mức đường huyết định kỳ cho BN THA/ĐTĐ	Theo dõi HA/mức đường huyết cho toàn bộ số bệnh nhân bị THA/ĐTĐ của xã 1 lần/tháng Lập hồ sơ quản lý bệnh nhân bị bệnh THA/ĐTĐ và cập nhật thông tin về tình trạng HA/ĐTĐ vào hồ sơ	Tổ chức tập huấn cho YTTB, cộng tác viên, NV TYT xã về cách theo dõi và kiểm soát HA/đường huyết của bệnh nhân Rà soát các đối tượng bệnh nhân cần quản lý Lập hồ sơ quản lý bệnh nhân bị bệnh THA/ĐTĐ Thực hiện hoạt động thu thập, ghi chép định kỳ chỉ số HA, XN đường huyết của b/n tại gia đình, cộng đồng (do YTTB thực hiện) Cập nhật thông tin trong hồ sơ quản lý định kỳ
2. Đảm bảo cung ứng thuốc đầy đủ và định kỳ	Đảm bảo đủ thuốc THA/ĐTĐ theo quy định của Thông tư 39	Tập huấn/hướng dẫn cho cán bộ chuyên trách dược về kỹ năng dự trữ thuốc Lập dự trữ thuốc dự trên số lượng bệnh nhân điều trị tại TYT xã và quy định về danh mục thuốc theo TT39 cũng như hướng dẫn điều trị Định kỳ ghi chép và rà soát số lượng, chủng loại thuốc THA, ĐTĐ theo danh mục của TT39 Đề nghị Sở Y tế giải quyết vấn đề bất cập trong đầu thầu thuốc hiện nay (chỉ đầu thầu theo danh mục thuốc dành cho tuyến huyện) Bệnh viện thực hiện cấp đủ cơ số thuốc dựa trên nhu cầu đề xuất của TYT xã

XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU VÀ GIẢI PHÁP CỤ THỂ		
Nội dung	Mục tiêu	Giải pháp và nội dung hoạt động
3. Tư vấn thực hiện lối sống lành mạnh	Thực hiện tư vấn cho toàn bộ bệnh nhân bị THA/ĐTĐ thuộc diện quản lý của TYT xã	Tổ chức tập huấn cho NV TYT xã, YTTB về các nội dung cần tư vấn cho bệnh nhân bị THA/ĐTĐ Thực hiện tư vấn trực tiếp cho bệnh nhân Thực hiện hoạt động truyền thông tập trung cho nhóm bệnh nhân tại TYTX và truyền thông lồng ghép tại cộng đồng Theo dõi việc thực hiện các biện pháp về lối sống lành mạnh của bệnh nhân THA/ĐTĐ thuộc diện quản lý của TYT xã
4. Theo dõi dùng thuốc và tuân thủ điều trị của bệnh nhân	Toàn bộ bệnh nhân THA/ĐTĐ thuộc diện quản lý của TYT xã được theo dõi việc dùng thuốc và tuân thủ điều trị	Hướng dẫn bệnh nhân tuân thủ đúng yêu cầu về điều trị: dùng thuốc đủ liều, hàng ngày và thường xuyên Tập huấn/hướng dẫn NV TYT xã theo dõi việc dùng thuốc của bệnh nhân: kiểm tra thuốc được sử dụng trong vỉ, thu hồi lại vỉ thuốc khi cấp thuốc đợt mới Ghi chép việc tuân thủ dùng thuốc của bệnh nhân vào hồ sơ quản lý (tại GĐ, cộng đồng và TYTX)

XÁC ĐỊNH NGUỒN NHÂN LỰC THỰC HIỆN VÀ THỜI GIAN		
Các hoạt động	Phân công nhiệm vụ	Thời gian
1. Tập huấn cho NVYT thôn bản, cộng tác viên và NV TYT xã về: - Cách theo dõi và kiểm soát HA/đường huyết của bệnh nhân - Các nội dung cần tư vấn cho bệnh nhân bị THA/ĐTĐ - Theo dõi việc dùng thuốc của bệnh nhân	- Người thực hiện: Trưởng TYTX, cán bộ chuyên trách - Người phối hợp hỗ trợ: TTYT	Tuần 2 Q1/2023
2. Rà soát các đối tượng bệnh nhân cần quản lý;	- Người thực hiện: NVYT thôn bản - Người phối hợp hỗ trợ: TYT xã (cán bộ chuyên trách)	Tuần 4 Q1/2023
3. Lập hồ sơ quản lý bệnh nhân bị bệnh THA/ĐTĐ và cập nhật thông tin	- Người thực hiện: xác định NV TYT xã thực hiện cụ thể - Người phối hợp hỗ trợ:	• Tuần 6 Q1/2023
4. Theo dõi dùng thuốc và tuân thủ điều trị của bệnh nhân - Theo dõi ghi chép tại cộng đồng, gia đình - Tại TYTX	- Người thực hiện: NVYT thôn bản - Bác sỹ/y sĩ TYT xã	Từ T6 Q1/2023, thực hiện định kỳ cập nhật theo tuần

XÁC ĐỊNH NGUỒN NHÂN LỰC THỰC HIỆN VÀ THỜI GIAN

Các hoạt động	Phân công nhiệm vụ	Thời gian
5. Hoạt động truyền thông, tư vấn lối sống lành mạnh - Tại TYTX - Tại cộng đồng	Người thực hiện: Trưởng TYTX YTTB, cán bộ chương trình	Từ Q2/2019 Định kỳ 1 lần tháng cho nhóm bệnh nhân tại TYTX Lông ghép trong các cuộc họp thôn 2h/lần
6. Lập dự trù thuốc - Rà soát - Lập dự trù - Định kỳ rà soát kiểm tra	Người thực hiện: cán bộ chuyên trách dược Người phối hợp hỗ trợ, giám sát: Trưởng TYTX	1 tháng, 3 tháng/lần
.		

XÂY DỰNG KẾ HOẠCH CHI TIẾT VÀ KINH PHÍ

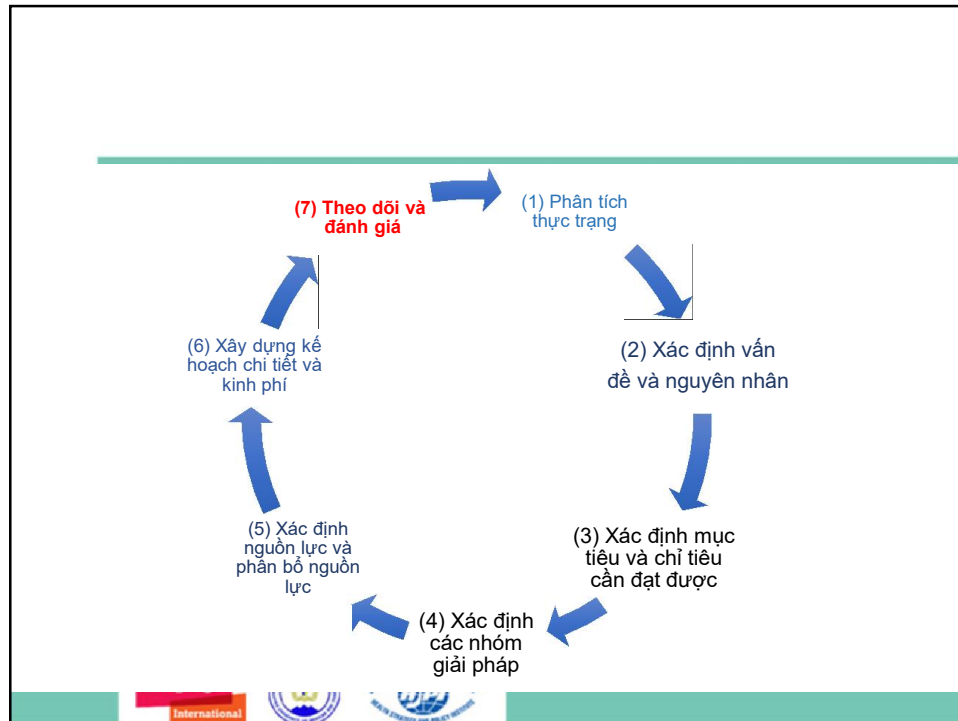
Bảng kế hoạch hoạt động chi tiết

Nội dung quản lý chính	Hoạt động	Thời gian	Phân công

Bảng thời gian biểu chi tiết

Hoạt động	Th1	Th2	Th3	Th4	Th5	Th6	Jul	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec
Vấn đề SK 1												
Vấn đề SK 2												

THEO DÕI VÀ ĐÁNH GIÁ

➤ **Việc theo dõi, giám sát thực hiện kế hoạch nhằm trả lời các câu hỏi:**

- 1) Các nội dung hoạt động đang được thực hiện thế nào, có đúng theo kế hoạch đề ra không?
- 2) Các hoạt động đang diễn ra đang gặp những trở ngại nào, cần có can thiệp gì để đảm bảo các nội dung hoạt động đã đề ra được thực hiện đúng tiến độ và hiệu quả?

➤ **Hoạt động đánh giá thực hiện kế hoạch được thực hiện định kỳ để xem xét kết quả thực hiện nội dung kế hoạch ở một giai đoạn nhất định nhằm xác định:**

- 1) Các kết quả đạt được trong giai đoạn đó có đạt yêu cầu không?
- 2) Các hoạt động có được thực hiện đúng thời gian không?
- 3) Với các kết quả hiện tại thì các mục đích chung của kế hoạch có ý nghĩa và có thể đạt được không?
- 4) Các nội dung, kế hoạch thời gian có cần phải điều chỉnh không?

Các chỉ số đánh giá, theo dõi chính:

- + Số lượng, tỉ lệ đối tượng thuộc nhóm nguy cơ (THA, ĐTĐ...) được theo dõi, lập hồ sơ
- + Tỉ lệ người thuộc nhóm nguy cơ cao được theo dõi sàng lọc định kỳ
- + Tỉ lệ người được phát hiện bệnh KLN trong cộng đồng và tính trên nhóm nguy cơ
- + Số phát hiện mới; Tỉ lệ mắc NCD ở các giai đoạn/mức độ bệnh
- + Số lượng, tỉ lệ người được quản lý, điều trị tại TYTX; tại các cơ sở y tế tuyến trên theo mức độ bệnh
- + Số lượng, tỉ lệ bệnh nhân được giám sát tuân thủ sử dụng thuốc thường xuyên
- + Số cuộc tư vấn tập trung tại TYTX, số cuộc truyền thông lồng ghép tại cộng đồng

THEO DÕI VÀ ĐÁNH GIÁ

- Lựa chọn một số chỉ số quan trọng có tính cần thiết, có thể đo lường được và khả thi để theo dõi, đánh giá
 - Nhóm chỉ số về điều kiện kinh tế xã hội
 - Nhóm các chỉ số quá trình
 - Nhóm các chỉ số kết quả

- Bảng tổng hợp kết quả giám sát thực hiện kế hoạch

Các chỉ số đánh giá	Số liệu cơ sở (Baseline)	Chỉ tiêu cần đạt	Các vấn đề cần giải quyết, điều chỉnh	Thời gian giám sát, đánh giá

❖ Yêu cầu sau khóa tập huấn

- Mỗi TYTX thuộc địa bàn can thiệp của mỗi huyện có một bản Kế hoạch chính thức cho quản lý bệnh THA/ĐTĐ của TYTX mình.
- TTYT huyện đơn đốc, hướng dẫn TYTX thực hiện

